

Luc Vandeweyer, *De eerste Wereldoorlog. Koning Albert en zijn soldaten*, Antwerpen, Standaard, 2005, 392 pp., ill., ISBN 90 02 21431 6 | De Eerste Wereldoorlog staat sinds een tiental jaren weer helemaal in de belangstelling. Het aantal boeken over dit thema is groter dan ooit. Luc Vandeweyer draagt daartoe het zijne bij door bijna 400 pagina's over *Koning Albert I en zijn soldaten*. Het is een vlot leesbaar boek dat velen zal boeien door de meeslepende stijl, de stevige opbouw en de levendige en kleurrijke verhalen.

Wie echter meer zoekt dan een strikt militaire geschiedenis, in de beperkte zin van een *'histoire bataille'*, komt bedrogen uit. Vandeweyer heeft er heel bewust voor gekozen om een boek te schrijven rond veldslagen en gevechten, waarbij het menselijke lijden ook dik in de verf wordt gezet. Hij gebruikte daarvoor interessante militaire archieven waaronder dagboeken, onder meer van soldaat René Deckers. Voor de professionele historici is het ontbreken van elke andere dimensie niet enkel verrassend – Luc Vandeweyer is immers een verdienstelijk historicus –, het is soms ook een reëel tekort. Niets in dit boek over de verhouding van Albert I tot zijn ministers, met onder meer de discussie tussen Albert en Charles de Broqueville over de kwestie van het persoonlijke opperbevel. Niets in dit boek over de taalkwestie aan de IJzer (op twaalf regels na, pp. 306-307), over de activisten, over bezet België. Niets ook over het dagelijkse leven achter het IJzerfront, over de vrije tijd en ontspanning van de soldaten. Alleen vechten, kanonnen, bloed, gruwel en lijden. Er defileren ook Franse en Britse generaals, die erg uit zijn op zinloze offensieven, terwijl Albert I zich terughoudend opstelt.

Dat de koning vasthoudt aan de eigen positie van België – géén geallieerde mogendheid – vermeldt Vandeweyer wel, maar dat gegeven werkt hij niet uit. Toch had het een rode draad

doorheen zijn verhaal moeten zijn. De eigen internationale positie van België bepaalde immers ook de militaire politiek van Albert I, en determineerde dus ook zijn relatie tot de Belgische soldaten. Heelsoms hoorje de echo van een ruimere politieke context, maar daar blijft het dan bij. Zo lezen we wel dat het in 1917 *"gonsde van geruchten over persoonlijke stappen van de Belgische koning"*, maar waar het concreet om ging – onder meer demarches van Albert bij de Duitsers – dat vertelt Vandeweyer er niet bij.

Dit boek over Albert I en zijn soldaten maakt bijvoorbeeld ook geen melding van de ophefmakende *Open Brief* die Vlaamse soldaten in juli 1916 aan hun koning-opperbevelhebber schreven. Je zal evenmin vernemen dat de vorst nadien een nieuwe minister van Oorlog benoemde, generaal De Ceuninck, die een vervolging tegen de flamingantische agitators ontketende, terwijl Albert I zich anderzijds wel kantte tegen executies van opstandige soldaten (in het Britse en Franse leger ging het er anders aan toe!). Is het weglaten van de Vlaamse kwestie misschien ook niet de reden waarom Vandeweyer niet ingaat op het defaitisme achter de frontlinies en op de grote onrust die dat in militaire kringen verwekte? De manifeste intentie om enkel een militaire geschiedenis te schrijven, heeft de auteur ertoe gebracht om zelfs de directe politieke uitlopers ervan uit de weg te gaan. Dit boek laat dan ook een onbevredigende indruk achter.

[Herman Van Goethem]